

TELEGRAFUL ROMAN

Nr. 39. ANUL XII.

Sabiu, in 17 Maiu 1864.

Telegrafu'la ése de doua ori pe septemana: joi'a si Damine'ca. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la 'espeditura' foiei; pe afara la c. r. poste, cu bani ga'ta, prin scrisori francate, adresate catre 'espeditura'. Pretiulu' prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. ear' pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. éra pe o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele, se platescu pentru inteia óra cu 7. cr. sirulu' cu litero mici, pentru a doua óra cu 5 1/2 cr. s. pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. fa

Diet'a transilvana.

Siedinti'a din 13|25 Maiu 1864.

Dupa cetirea si verificarea protocolului regalistulu' Dr. Teutsch cere cuventulu', si amintindu in cuvinte insusfite de gloriosele lupte, pe uscatu si pe apa, ce le-au avutu armata austriaca, — icon'a cea mai viua a unitatii imperiului, — aliata cu alta armata glorioasa, aperandu o cauza santa si drepta de insemnate europeana: provóca pre membrii dietei, a se radica de pre scaune in semnu de stima si a proclamá unu: Sa traiésca! din inima pentru brava armata austriaca. Adunarea se radica, si sala resuna de „Sa traiésca!“ si „Hoch!“

Presedintele aduce la cunoscinti'a casei, ca mai multi membrii au cerutu si castigatu concedia dela presidiu: Buteanu si Baritiu pe 8 dile. Apoi invita pe membrii comitetulu' de petitiuni a se afla pe Vineri in 15|27 Maiu la 10 óre la siedintia.

Ablegatul Nicol'a cere in scris concedia pe cinci septemáni. Hann'a, fara de a preocupá opiniunea casei, e de parere, ca diet'a se nu fia prea darnica in darea concedieloru; cáci altmintrelea nu numai se voru goli de totu scaunele din sala dietala, ci si in comitenti s'arupoté nasce unu feliu de nemultiamire cu ablegatii lor. Presedintele inca afla concedi'a ceruta prea lunga, cu atá'a mai vertosu, cáci Nicol'a este si referinte alu comisiunei pentru dessarcinarea pamentulu'. Concedi'a ceruta nu se da.

Presedintele da spre cetire harth'a, prin care regalistulu' Eránosz din caus'a bólei cere concedia pe tempu nehotaritu. C. Schmidt recunósce in cuvinte onorifice meritele lui Eránosz din dieta si din senatulu' imperialu; dar de si bolei nu se póte pune lesne terminu, totusi nici diet'a concedia pe tempu nehotaritu nu póte dá: se i se dea pe 4 septemáni. Pope'a inca e de parere, ca concedia fara de lipsa sa nu se dea, dar iarasi unde e de lipsa sa nu se refuze, numai cátu lips'a unei concedii sa se motiveze in modu autenticu. Motivarea absentarei la casuri de bóla este atestatul medicalu, dar acest'a aici lipsesce; de aceea crede, ca sa se lase in voi'a presidiulu', a-i dá concedia de 8 dile, in care restempu apoi, avendu lipsa de concedia si mai departe, sa produca atestatu medicalu. Puscariu nu consimte nici cu C. Schmidt, nici cu Pope'a. Unu deputatu trebuie sa i se créda; concedi'a ceruta sa i se dea pana la reinsanatosiare. Pope'a staruiesce, ca fia care deputatu are datorinti'a de a documentá absentarea sea. C. Schmidt observa, ca dela regalistii din siedinti'a premergátore nu s'au cerutu documente, si propune de nou a se dá concedia lui Eránosz pe 4 septemáni. Mog'a: Cine e bolnavu, nu póte veni la dieta, si fiindca tempulu bólei nu se póte defige, concedi'a sa se dea pana la insanatosiare, spunendui-se totu deodata, ca dupa insanatosiare sa se presenteze numai decátu. Presidele intréba, déca e sa se aduca obiectulu la votare ori nu? Majoritatea se decide pentru a se aduce, si aducendu-se,

propunerea lui Pope'a nu se priimesce; propunerea lui Puscariu—Mog'a nu se priimesce;

propunerea lui C. Schmidt se priimesce. Cá la Eránosz, se decide si in privinti'a regalistulu' Br. Bruckenthal.

La ordinea dilei e p. n. rescriptu dto 21 Novembre 1863 pentru intrebuintiarea limbilor patriotice in comerciulu publicu oficiosu, care se cetesce in tote trele limbile. *) La intrebarea presidentulu, cum sa se urmeze mai departe? C. Schmidt e de parere, cá sa se urmeze asiá, dupa cum s'au urmatu si la propositiunea antái'a pentru inar-

ticularea natiunei románe: insarcinandu-se adeca comitetulu respectivu a concepe representatiunea de inarticulare. Dr. Maior crede, ca obiectulu cestiunatu e numai o formalitate de espeditura, si astfelu, dupa § 23 din regulamentu, sa se concréda presidiulu.

Propunerea Dr. Maioru, nu afla partinire; din contra se priimesce a lui C. Schmidt mai cu unanimitate.

Presedintele, fiindu terminata ordinea dilei, enuncia siedinti'a cea mai de aproape pe Luni 30 Maiu c. n. si pune la ordinea dilei propositiunea a 8-a regésca privitore la organisarea tribunaleloru de justitia si mai alesu constituirea curtiei judecatoresci de instanti'a a treia. Apoi raspunde la interelatiunea lui Obert, pentru scurtarea aniloru de militia, ca proiectulu s'a datu in tipariu, s'au impartitu intre membrii dietali si se va aduce la tempulu seu la ordinea dilei.

Puscariu cere cuventu, pentru de a aduce mai multe proiecte. Mai antáiu propune, cá pentru inlesnirea comunicatiunei si schimbarea ideiloru intre deputati sa se infiinteze in localitati dietale o sala de conversatiune, unde deputatii sa se póta intalni, si unde sa afle si jurnalele patriotice si cele mai insemnate esterne, precum e si la senatulu imperialu. Presedintele promite, ca va face cele de lipsa in privinti'a acest'a, si intrebandu, care jurnale sa le procure? diet'a concrede biroulu alegerea lor.

Puscariu se plánga asup'a reledoru dispositiuni pentru quartirele deputatiloru, asup'a pretensiuniloru esorbitante ale stapániloru de case, asup'a pretiului celui mare alu victualeloru, cari dupa cum a esperiatu, suntu mai scumpe si decátu in Vienna (?), si astfelu propune: 1) a se dá deputatiloru quartire dupa analogi'a oficieriloru, ori apoi 2) a li se asigná câte 400 f. v. a. bani de quartiru pe anu, ori va tineá diet'a unu anu intregu ori nu; 3) a li se dá despagubire de drumu cate 1 f. pe milu dela loculu alegerei, dupacum se da si ablegatiloru senatulu imperialu, si ai altorx diete; 4) cá cu esecutarea acestei decisiuni sa se insarcineze presidiulu. Presedintele pune intrebarea de spriginire din punctu in punctu, si rezultatulu e, ca pct. 1 nu e sprigitu de nimenea, pct. 2 e sprigitu de ajunsu, pct. 3 e sprigitu forte tare, pct. 4 propunatoriulu insusi lu retrage.

C. Schmidt si Dr. Teutsch observa, ca procederea acest'a cu propunerile lu Puscariu e in contra § 15. alu ordinei dietale si in contra § 43 alu regulamentulu de afaceri; Puscariu reflecta, ca s'au hotaritu odata, si asiá sa se dea la o comisiune. Presedintele enuncia, ca propunerile lui Puscariu se voru tipari in tote trele limbile, se voru impartí intre membrii dietali si la tempulu seu se voru aduce la ordinea dilei.

I. Balomiri se plánga, ca n'au priimitu inca toti deputatii protocoalele dietale; Presedintele promite, ca celoru ce nu le-au priimitu inca, se voru tramite a dou'a óra.

Cu acestea siedinti'a se 'ncehia la 11 óre 55 minute.

Foile magiare despre Romani'a.

Evenemintele din Romani'a n'au lipsitu a afla restnetu in tote tierile Europei, si faptulu, dupa punctulu de vedere alu feluriteloru situatiuni politice, este de judecatu in deosebite moduri. Nu va fi, credemu, fara interesu, atátu pentru noi, cátu si pentru fratii din Romani'a, a audi si opiniunea unor foii magiare, cari divergéza multu de foile germane; cáci pe candu acestea acusa intemplerile din urma si incérca in totu modulu a discreditá acea tíera in fati'a Europei, numindu-o neapta de a se constitui de sine fara intrevenirea poteriloru garante, pe atunci acelea pazescu moderatiunea si se opunu ideiloru exprimate in diuariel germane. Unu esemplu de felulu acest'a ne da si „Pesti Naplo“ din 21 Maiu a. c., care cuprinde in privinti'a acest'a urmatoriulu pasagiu: In dilele tre-

*) Noi Pamu comunicatu in nr. 38 alu acestei foi. Red.]

cute dăseram despre regimul român, ca și Cuz'a în politică a sea interna urmăza după capt'a franceză, și ca negresitu la această pasi este împintănată din Paris. Această faptă este constatată prin întemplierile din urma. Principele Cuz'a se afla astăzi nici mai departe, nici aproape, fără acolo unde s'au aflat Napoleon III. în renumit'a di de 2 Dec. 1852. Camera e dissolvată, votul universal va avea a decide asupra acelor proiecte, care fost'a camera au fostu gasitu cu cale a le reieptă en bloc.

Lucru natural, ca astfel de evenimente drastico-eroice, care se vedu a se ivi în București, facu șgomotu în tota Europa și nu voru poté trece, fără de a fi judecate cu patima. Cuz'a se vede a stărni întrebarea orientului de nou, și această întrebare e atât de delicată, atât de ponderoasă, încâtu fiecare putere mare europeană e silită, a fi atentă la aceea, ce se întempla pe malul inferior al Dunării.

Asiă, de exemplu, diuarele de Vienn'a nu gasescu cuvinte destule de aspre, pentru de a reprobă pasii regimului român. Aceste foi acuză regimul moldo-român, și că pre capulu acestuia, pre principele Cuz'a, dicendu ca voiesce a restornă aristocrația, și vedu în afacerile ministeriului român unu feliu de radicalism, comunism, socialism și numai scim ce feliu de „ismuri“, prin urmare astfel de fapte, care aru periclită tota lumea civilizată.

Noi din parte-ne trebuie să marturisim, ca despre masă a acest'a de Români nici noi în privința morală nu avem o opinie deosebită bună, însă cumca prin nise instituții favoritoare din această masă aru ești o națiune destul de brava, nu dubităm. Să trecem însă acestea cu vederea și să ne ținem de materie; suntem asi de indrasneti, a pune această întrebare: ca ore cu ce dreptu s'aru amestecă cine-va în afacerile interne ale Principatelor? La această, noi din parte-ne, cunoștem numai două titule de drept, unul precede din suzeranitatea Porții, alu doilea din convențiunea din Paris.

Porția, după câtu ne este nouă cunoscutu, numai ca nu s'au plânsu asupra regimului român, — fiindcă pe câtu scim noi nici ca are influința în aceste afaceri, — fără din contra se vede, ca Cuz'a sta foarte bine la Porția. Acest'a o putem concluda de acolo, fiindcă, după cum audim, Porția au fostu cea d'antăiu putere, care au propusu, că la conferințele, ce se tinu pentru monastiri, să se chieie și principele Cuz'a. De aci se vede, ca înalt'a Porția nu are nimic în contra pasilor mai noi întreprinși de regimul român. Convențiunea din Paris o potu interpreta adevăratu numai acele puteri, care au subscriș'o; numai acelea potu judecă, ca atari lucruri suntu acomodate convențiunei ori ba, o putere singură însă nici decum nu poté judecă cu validitate. Puterile garante, după cum scim noi, încă n'au avutu ocaziune a se dechiară în această chestiune, și până atunci, până cându nu va urmă o astfel de dechiarățiune, trebuie să ținem legănată întrebarea, ca ore trecut'au regimul român preste limitele convenite propriului seu dreptu, seu ba?

Cea mai naturală și totodată singur numai drepta dorire aru fi aceea: că subscriitorii convențiunei din Paris să se adune la o altă și să cerceteze starea lucrului, că pe bas'a acestui'a să pota decide. Negresitu ca acest'a e tînt'a, la care și politic'a din țulerii voiesce a strabate.

Cadiendu proiectulu pentru congressu, diplomația Francei aru voi acum a osteni Europa prin conferință, că să pota pe urma dice: Uite, și ici, și colo, și dincolo conferințel nu aru fi mai bine, că toate aceste conferințe să se contopască întru unu congressu?

Însă firesce ca pentru unele puteri tinend'a conferința în privința Principatelor — aru fi tocmai acum'a nepotrivită, de o parte pentru că prin această conferință s'aru stramută esențialmente dela aceea ce au a tractă în Londr'a în cauz'a germano-danese, car de alta parte fiindcă în acelu tempu s'aru ivi pe tapetu și alte întrebări, cari întrebări fiescecare aru ave grup'a sea de puteri, și prin urmare s'aru escă negresitu unu caosu în relațiunile Europei.

După acestea toate mai este încă o fatalitate. Dacă se va luă întrebarea principatelor danubiane la pertractare, atunci la acele pertractări, că subscriș'a la convențiunea din Paris, trebuie să ia parte și Itali'a. Nici nu vorbim despre acea greutate, ca Victoru Emanuilu nu aru mai poté fi reprezentatu ca Rege alu Sardiniei, deorece acum'a nu mai este; dar ca rege alu Italiei încă nu, de vreme ce, spre exemplu, Austri'a încă nu recunoșce regatul Italianu. Fără numai despre acea impregiurare vorbim, că între astfel de convorbiri — cum au facutu cu ocaziunea congressului din Parisu Cavour — pota veni pe tapetu și astfel de lucruri, cu care unu seu alta putere nu s'aru intalni bucurosu.

Și totuși, după părerea noastră, nu rămâne alta cale decâtă seu a propune întemplierile din Moldo — Romani'a înainte adunării subscrișilor la convențiunea din Paris, seu a nu se opune acelor'a nicidecum. Concedem, ca această un'a alternativă e tocmai asiă de nefavorită pentru puterile singulare, că și cealaltă; însă acelea trebuie să cugete, ca aceste două neplăceri suntu proporționalmente foarte mici pe lângă aceea ce s'aru poté escă din unu amestec unilateral; pentru că dacă acestu amestec aru rămâne numai pe terenul diplomației, de siguru ca nu aru avea nici unu efect; dacă însă s'aru estinde preste terenul faptelor, atunci negresitu ca nu numai principatele s'aru opune, ci s'aru intalni și cu unele puteri — potu cu cele mai de frunte, — care au subscrișu convențiunea din Parisu. —

Dintr'unu articolu din „Magyar Sajtó“ estragemu totu în privința lucrurilor din principatele danubiene următoarele:

Asiă dară nu ne insielăm, ca camera din București ne priimindu la desbatere legea electorală, fu desfăcută prin forța armelor. La tota întemplieră au trebuit să rumpă regimul român odată relațiunile între sine și reprezentățiunea cea mică la sufletu a camerei, că câtu mai curendu să se înzestreze țiera cu unu parlamentu nou în sensulu celu adevăratu. —

Negresitu ca partidele contrare încă nu s'au impacatu; intrăceea însă, dacă odată diu'a libertății au trezitu poporul, dacă simte acest'a puterea binefacerei ei, atunci indiesertu se silescu paserile de noapte a o întunecă cu aripele lor, căci totuși nu va fi noapte. Dacă poporul e pe lângă regim, cine-i va fi în contra? S'aru așă poté vre o putere străină, care aru staru, că boierilor să li se dea drepturile avute mai înainte? Nu credem, ca dacă luăm în consideranță mai de aproape convențiunea din Paris, pe care e basată constituțiunea Romani'i de acum, vomu așă, ca regimul român au lucratu pe terenul legalu, pentru ca au voit eliberarea poporului și au voit a aduce la validitate o lege nouă electorală. Convențiunea dice apriatu, ca relațiunile între clasă proprietarilor și între țierani să se ordoneze, ceea ce însă până în diu'a de astăzi nu s'au întemplat, pentru că boierii se tinu cu obraznicia de drepturile avute mai înainte, și nu voiescu a sci nimic'a de eliberarea poporului.

Cu toate că regimul prin lovirea acest'a cu camera facu o mare impresiune în țiera, totuși pacea nici decum nu s'a turburatu, de-si umblara căți-va a interită poporul la neîncredere cătră regim, dicendu că ei întielegu reu ceea ce voiesce acest'a cu ei, și-i promisera câte toate, însă înzadaru; ca poporul n'au datu ascultare acestor amagitori, fără se încredințea cu totulu regimului, vedindu-si aproape eliberarea de sub jugulu celu greu alu boierilor. —

Toate scirile belicoase din Romani'a suntu luate din ventu, pentru că această țiera voiesce pacea, spre a se poté constitui. Căci și după cele mai noue întemplieri nu s'au schimbatu relațiunile nici decum, libertatea nu s'au restrinsu, și această libertate, carea domnesce, este celu mai bunu semn, ca regimul are cea mai bună încredere în popor, și n'are pentru ce luă alte măsuri mai strinse. — (Va urmă.)

Fagarasiu în 24/5 1864. Maiialulu, care a fostu oțaritu a se tine pe 15/3 Maiu în țiera Olteului în favoarea juriștilor lipsiti din Districtulu Fagarasiului, din cauză tempului ploios și rece s'au amanatu până pe 20/8 Iuniu a. c., pe a două a di de Rosaliele noastre, pentru care ceremu indulgență stimatilor domni invitati.

Totodată suntu rogati și ceilalti dd. Redactori ai jurnalelor noastre, să binevoiescă a înregistra aceste renduri în colonele foilor Domnioloru Sale. C. O. D. R. E. A. N. U.

Din Banatu. Ramn'a*) în diu'a de Pasci.

„Acest'a este diu'a, carea a facut'o Domnulu, că să ne bucurăm și să ne vesclim în tr'ens'a.“

Pentru noi creștinii de religiunea ortodoxă resarităna din Ramn'a diu'a acest'a n'a fostu di de bucuria, ci o di plină de intristare și amarățiune:

Nu intr'atât'a lipsele și neajunsele, casionate prin seceț'a anului trecut, — carea ne a facutu seraci, cersitori, și aproape peritori de s'ome — ne au vatematu asiă de puternicu, ci calamitățile și prigonirile religioase au fostu acelea, care ne au nepaciuitu în consciința noastră sufletesca, ne au turburatu în simțimintele noastre religioase, bă numai ele singure au fostu acelea, care ni-au datu lovitura cea mai doreroasă, lovitura cea de m'orte.

Diu'a de Pasci Mantuitoriu lumei a merit'o să fia o di de bucuria pentru toti creștinii, dar vai și amaru! pentru noi

*) A se asemenă nr. 36

creștinii de religiea or. din Ramn'a a fostu o di de ceamă mare superare și desperațiune.

Credeamu, ca prin patimirile lui Christosu—chiaru după invetiatur'a lui propria *)—voru fi încetatu și patimirile tuturor creștinilor, barem cele sufletesce, — inșă pentru noi, sermanii de noi după-cumu vedemu, Pascile încă n'au sositu, pentruca noi și adi totu ne mai aflăm în septemân'a patimilor.

Oare pôte în lumea acést'a să fie ce-va mai dorerosu și mai sentitoriu pentru unu Român creștinu, decâtu deca elu se vede nepaciuitu în inșasi consciința sa creștinească! turburatu în exercitiulu de pietate religioasă; ba — fiorosu! — scosu și lapedatu din cas'a domnediească, din cas'a cea sântă, pre carea parintii, mosii și stramosii nostri au fundat'o întru marirea lui Domnedieu numai pe sém'a creștinilor de religiea or., că acestia prin înaltirea rogatiunilor lor smerite și oftărilor lor afunde sa-si pôte în trens'a află mangaierea sufletesca, și adăpostu pentru suferințele cele nemarginite.

Dar cu anim'a sfâșieată de doreri amu trebuia să esperiâm: ca pentru noi Ramnenii au fostu pastrate dile de cele mai amare și suferințe de cele mai grele.

Pânace tôte religiunile creștine, — ba și însși Iudeii în Monarchia austriacă se bucura de așerarea și scutint'a legiloru și-si află mangaiere de a se poté adună în sântele case, fundate de ei întru marirea lui Domnedieu, fără nici o temere și frică, ca cine-va li-aru poté cându-va rapî și si însesi bisericile lor, noi amaritii de religiea or. r. din Ramn'a n'ayuramă mangaierea aceea de a ne poté adună nici în diu'a de s. Păsci în biseric'a noastră, edificată de parintii nostri numai pe sém'a credințiosiloru de religiea or. r., de a ne poté înaltia rogatiunile noastre cele mai ferbinti la Tro-nulu Tatalui cerescu: pentru fericit'a, linisčit'a, și îndelungat'a vieții a preînduratului nostru Imperatu, parintele celu bunu alu tuturor supusiloru sei credinciosi, și totodata pentru bunastarea, fericirea, și prosperitatea tuturor omeniloru, pentruca biseric'a, proprietatea noastră, ni-au rapit'o contrarii religiei noastre, și ni-au silitu în diu'a de Păsci să remanem fără biserică, și fără mangaiere sufletesca. (Va urmă.)

De lângă Carasiu 28. Aprile v. 1864.

Eaca, Onorata Națiune! diu'a născerei unui mare fiu alu ten, unui neuitatu frate și demnu barbatu alu nostru, a resaritu astadi, și în spiritu ne saruta însusi acestu barbatu, în Domnulu fericitulu **Paulu Iorgoviciu-Brancovanu**, că reculegendu cele din prunția sa și alaturandu-le la cele de acu, sa véda, câtu au înaintatu în tóta privinți'a dulcii sei frati consangeni, pentru cari elu s'a consacratu într'unu vécu de dile. —

Eruditulu și multu meritatulu nostru barbatu, D. Dr. Vasiciu după marele zelu ce-lu însufletiesce cătra totu ce pôte radică védi'a națiunii, fâ celu d'antâiu, carele de și nu e de născere banatianu și aduse aminte de unu frate banatianu mai uitatu, și încă în an. 1862. în multa stimat'a noastră fôia „Telegrafulu Romanu“ Nr. 71 și — descoperi ardorea: că diu'a născerei nemuritoriului nostru barbatu Paulu Iorgoviciu-Brancovanu, — eruanduse, — în an. 1864. sa se serbeze de toti Români că o aniversaria de o sută de ani și că o di națională demna de marele nostru barbatu.

Spre acestu scopu laudatulu d. Dr. Vasiciu a invitatu pre inteliginți'a română din Banatu a face preparările de trebuința pentru serbatorea jubileului, sperandu ca toti Români, éra mai vértosu ardelenii nu voru fi cei din urma, cari se voru împartasi la acésta solenitate în adevéru națională.

Scriptoriulu acestoru siruri aflandu dorit'a di aniversaria (28. Aprile. Red.), în același anu 1862. sub nr. 92 alu laudatului diariu o-a publicatu împreună cu mai multe date din vieții a marelui barbatu, și între altele și aceea, cumca după o tradițiune, care se păstreza în famili'a Iorgovicieniloru, acésta familia e de origine din Ardélu, — și în fine si-a exprimat și densulu dorinți'a pentru tineria jubileului, dicendu: ca deca spre gloriificarea mai tardiu, victiuniloru nostri barbati: Sîncăi, Maioru și Miculu (Klein) s'au potutu pune la cale cele necesare, că sa li se radice monumentu cu ajutoriulu tuturor Româniloru; au dora Paulu Iorgoviciu — Brancovanu, că celu ce a adusu mai antâiu caldurós'a lumina în parasitulu și întunecatulu agru alu literaturii noastre, sa nu fia și elu demnu de aceeași onóre și gloria?! și amu disu: ce lucru frumosu aru fi, deca până la 28. Aprile 1864 s'aru poté vedé încai începutulu unui atare monumentu!

Facutu-s'a ceva în privinți'a acést'a au bá, nu știu; — credu ca nimică; cu tôte ca aru fi de doritu, că pre cându

*) Ba diacntra; „de m'au gonitu pre mine, și pre voi ve voru goni.“ (Red.)

Români austriaci se sbuciuma și se lupta întru cultivarea și desvôltarea limbei și întru așerarea drepturiloru sale naționale, sa nu-si uite de tributulu, ce suntu detori regeneratoriului și așeratoriului pretiosulu nostru tesauru, — alu limbei.

Acestu barbatu în acelu timpu, între cercustări nefavorabile nu a potutu face măi multu; înse mic'a sementia de elu pe întielinitulu pamentu alu Banatului aruncată a crescutu — cum dice D. Dr. Vasiciu — în arbore mare, care întinde ramurile sale în tôte directiunile.

Cercustările tempului și pusețiunea poporului român din Banatu în etatea barbatiei lui Paulu Iorgoviciu — Brancovanu — chiaru pe cându se nimicisera privilegiile Româniloru banatieni — rădica și mărescu faptele acestui barbatu, pentru acelu tempu est'raordinariu. Acele cercustări deplorabile se vedu de ajunsu din biografi'a scurta a densului, care o amu publicatu — cum disei — în Telegrafulu Rom. nr. 92. 1862. din persecutările, suferințele și modulu morticiu sale, după cari cu dereptulu merita a fi neuitatu și onoratu că anteluptoriu și martiru alu națiunii noastre române.

Nici tempulu presinte nu e prea de laudatu. Nu întielegemu de straini, căci aceia nu au mai încetatu a fi straini cătra noi Români, ci multe fapte chiaru ale Româniloru de astadi aru fi de condamnatu! Nu le măi numimu nici acéstea. — Până cându nu se vá curati și stôre de totu de susu până josu veninulu, ce a strabatutu întregu corpulu nostru naționalu; până cându nu se voru sparge tôte capetele hidrei și măi vértosu cele dône: egoismulu și indiferetismulu cu tôte produsele lor, până atuncia tôte indesiertu! Avemu multi semenatori, cari semena neghina pentru scopuri în parte! Avemu multi vermi cari rodu la pomulu națiunii! . . . — Numai bunulu Domnedieu pôte sa ne ajute, căruia ne rogăm că sa vina câtu mai curendu tempulu păcii, amôrei și concordiei, seu celu putinulu tempulu, unde cei măi buni sa fia măi multi și măi tari; căci, după Vacarescu: „multu potucei multi buni împreună“, éra după Cichindealu: „Ceirei nu măi atuncia voru perî, cându cei buni se voru împreună. T. V—ia.

Din Bucovina. Diet'a țierei se închise în 2/14 Maiu prin unu cuventu lungu și meritoriu alu capitanulu țierei Diu'i Eudoxiu de Hormuzachi, din care comunicăm și noi încheierea, rostita în limb'a română în următoarele:

Domniloru! Vieții a poporului precum și esistinți'a statulu este lunga, măi lunga decâtu de a fi măsurată cu mesur'a prefipta pentru traiulu unui individu. Reformarea totală a Statulu și a țierei cere unu timpu măi îndelungatu, și pe lângă acést'a este de neapérata trebuința, că țier'a sa se simtia și că unu trupu întregu și că o parte a altui trupu; după ce au vorbitu Bucovina, sa vorbésca acum și Austria; căci precumu provinci'a, asiă și Monarchia trebuie sa se bucure de libertatea vorbei spre înaintarea binelui publicu.

Asiă dara, după prea înalt'a resoluțiune din 17. Aprile Diet'a țierei noastre astadi se va închide, că sa se pôte curendu conchiamă diet'a Imperatiei. La închidere, precum și la deschidere, ne însufletiescu inșă totu acele simțieminte, care se exprima în următoarele cuvinte:

Sa traiésca Imperatulu și Duc'a nostru Franciscu Iosifu! Sa traiésca Austria și Bucovina! Sa traiésca constituti'a Imperiului și a țierei!

Varietăți și noutăți de di.

(Scandalulu din Leopole.) Dr. Czarlun-tzakiewicz, profesorulu știutu de Teologi'a dogmatică în Seminarulu gr. cat. din Leopole, la demandarea Mitropolitulu Litwinowicz e suspendatu deocamdată; asupr'a studențiloru turburatori se face inquisitiune aspră.

(Multiamita publică.) On. Parinte Tom'a Filipu din Porcesci. Mi-a făcutu o nespusa bucuria, vedendu, că nu măi datu uitărei nici în acestu anu, ci v'a placutu a mă ajutoră încă odată. Cei 5 f. v. a., tramisi mic'ă ajutoriu, i-amu primitu; sum și voiu fi recunoscatori; ve. multumescu din anima! — Sabiiu în 14. Maiu 1864.

I. R. Maximu, Juristu.

Principatele române unite.

Acele domnesci, prin care se încerca trecerea la o nouă victia de statu a României, se gramadescu pe di ce merge, și spatiulu jurnalulu nostru e cu multu prea angustu pentru de a le cuprinde tôte. Vomu comunica dar, pe rendu, lângă cele publicate până acum numai cele măi esentiale. De astadata: decretulu pentru disolvarea camerei, ear datorinți'a de a discuta estiunea măi pe largu, o vomu implini îndată ce se voru măi chiarifica ideile asupr'a acestui gravu evenimentu.

ALESSANDRU IOANN 1-ii.

Cu mila lui Domnedieu si vointia nationala Domnu alu Principatelor Romane Unite.

La toti de fatia si viitori sanatate. Decretamu :

Art. 1. Adunarea Electiva este dissolvata.

Art. 2. Statutul desvoltatoriu conventiunei din 7 (19) Augustu 1857 si reform'a legii electorale, ambe alaturate pe langa acestu Decretu, se supunu aprobatiunei poporului Romanu.

Art. 3. Poporulu Romanu se convoca dela 10 pana la 14 Maiu curentu, inclusivu, spre a se rosti prin DA seu NU, asupr'a actelor mai josu urmatore.

Art. 4. Suntu chiamati a vota toti Romanii in varsta de 25 ani, carii se bucura de drepturile loru civile si politice, si cari prin legea comunala insusiescu conditiunile de alegatori comunali, cu singur'a exceptiune dela art. 22 lit. b din acea lege.

Ei voru trebui a justificá inscrierea loru in listele electorale comunale din anulu acest'a.

Art. 5. La priimirea acestu Decretu autoritatile comunale, urbane si rurale, din tota Romania, voru deschide registre, unulu de priimirea si altulu de nepriimirea plebiscitulu.

In cele 48 de ore dupa priimirea acestu Decretu, prefectii si siefii de politie prin orasie si sub-prefectii prin orasiele si sate, se voru transporta in tote comunele jurisdictiunei loru, spre a priveghia si a asigura infintiarea si deschiderea acestoru registre.

In casu de refusu, de abtinere s'au de absentia din partea autoritatilor comunale, Prefectii si sub-prefectii voru delega unu anume membru din autoritatile comunale, seu unu notabilu alu localitatii, pentru priimirea voturilor.

Art. 6. Aceste registre voru remane deschise in tote cancelariile comunale a le Romaniei dela 8 ore dimineti'a pana la 6 ore sera, si acest'a din diu'a de 10 Maiu pana la 14 Maiu sera.

Cetatenii voru inscrie insisi, seu (nesciindu singuri a scrie) prin altii, votulu voru in unulu din registre, cu aratarea numelui si pronumelui loru.

Art. 7. La sfarsitul terminulu de mai susu, si in cele d'antaiu 24 de ore, celu multu, numerulu voturilor date se va adeveri, la finitul registrulu, de autoritatea comunala, seu de delegatul Guvernulu, care apoi va tramite registrulu la Prefectura judetiului.

Art. 8. In presiedinti'a fiacarui judetiu tribunalulu de antaia instantia, fatia fiindu Prefectulu judetiului, si in Bucuresci Prefectulu politiei, va adresa Ministrulu de Interne prin calea cea mai repede.

Art. 9. Recensementulu generalu alu voturilor, date de poporulu Romanu, se va face la Bucuresci in sinulu unei inalte comisiuni, care se va institui prin unu altu Decretu.

Resultatulu se va promulga prin poterea executiva.

Art. 10. Ministrulu de Interne este insarcinatu a activa si a regularisa formarea, deschiderea, tinerea, inchiderea si tramitarea registreloru plebiscitulu.

Datu in Bucuresci la 2 Maiu anulu 1864.

ALESSANDRU IOANN.

(Contr'a semnati.) Cogalnicenu. Balanescu. Bolintinenu. Orbescu. Generalu Manu.

Prospectu politicu.

Scirile despre conferinti'a din Londr'a asiá suntu de dubie si de ecuivoce, incatu mai ne vine a le asemena cu profetiele oraculeloru din Greci'a vechia. Atat'a insa credemu ca potemu comunica cetitoriloru nostrii ca siguru, ca Austri'a si Prussi'a sau declaratu, ca in urm'a resboiului cu Dani'a, din care ele au esitu triumfatore, ele nu mai recunosc pentru sine tractulu de Londr'a din 1852 ca oblegatoriu. Declaratiunea acest'a insa concede mai multe interpretatiuni, asiá incatu nu se pote sci ca in adeveru se voru desface ele de numitul tractatu, va sa dica voru starui pentru rumperea totala a ducatelor Schleswig—Holstein decatra regatulu Daniici, ori voru partini numai autonomi'a ducatelor cu uniune personala, asiá incatu regele Daniici sa fia totdeodata si ducele Schleswig—Holsteinulu. Germanii, chiaru si cei din Austri'a spera, ca declaratiunea va fi a se interpreta in intiesulu din taiu; vomu vede cumu o voru interpreta insisi propunatori. Ducele de Augustenburg a substernutu conferinti'ei prin Lordulu Russell in 12 Maiu c. n. unu memorandum, in care espunendu din punctu de vedere istoricu, juridicu si politicu dreptulu seu de successiune in ducate, cere partinirea conferinti'ei pentru caus'a sea.

In Prussi'a sau adunatu pentru adresa lui Arnim catra Regele (prin carea, dupa cumu se scie, se cere anexa-

rea ducatelor langa Prussi'a) 30,000 subscriptiuni. Adresa se predece regelui prin o deputatiune de 17 membri in 23|11 Maiu, si regele promise, ca va cerca sa dea causei germano-danese o astfelu de solutiune, carea sa corespunda succesoru gloriolosoru armate aliate, demnitatii si onorei Prussiei si marirei si fericirei Germaniei; forma insa, in care se va imbraca acest'a solutiune, sa nu ascepte, dise, dela densulu sa o comunice intr'unu momentu, candu inca pertractarile suntu in curgere.

In Franci'a se sustinu scirile despre o schimbare in ministeriu; tote jurnalele spunu, ca Drouin de Lluys se va retrage si ca Rouher e domnulu situatiunei. Dupa alte sciri insa ministeriulu va remane neschimbatu; caci imperatulu, dorindu a se retrage la tierra, nu va voi sa fia neliniscitu prin pedeele unai masine noue de guvernare. Principele Zartorysky sa fia avutu o convorbire decurendu cu imperatulu in privinti'a Poloniloru, si acest'a sa fia escusatu neactivitatea Franciei in caus'a polona cu pasivitatea Europei, si sa fia mangaiatu pe Polonii cu asceptarea altoru tempuri mai favoritoare. Va sa dica, inca o revolutiune polona in desiertu! — Desbaterile bugetulu in corpulu legislativu sau terminatu, si inchiderea sesiunei va urma catu decurendu. — Lucrurile din Algeria iau fatia totu mai seriota, si totu intinsu se tramitu trupe preste mare in contra Arabiloru, cari se lupta cu inversiunare infricosita in contra Francesiloru. — Generalulu Pelissier a moritu in Algeri'a.

Itali'a ascepta cu incordare fatala reposarea Papei, a le carui dile se scie ca suntu numerate; caci ap'a i-se suic totu mai susu, asiá incatu nici medicii insisi nu mai au sperantia de insanatosiare. Guvernulu italianu staruiesce cu totu deadinsulu la Napoleonu, ca dupa mortea lui Pius alu IX sa conceada Romaniloru sufragiulu universalu, va sa dica, sa le dea voia a se declara si ei a fi parte intregitoare a Regatulu Itali'a.

Prin Turinu se crede, ca Austri'a indata dupace va inchide pap'a ochii, va ocupa Legatiunile si Marcele. — Garibaldi fu intempinatu de amicii sei cu entusiasm. La sosirea in Caprera sa fia disu catra densii: Tote mergu bine amicii mei, sa pasamu inainte cu mare iutiela, venitoriulu e alu nostru. — Victoru Emanuilu se dice ca cearca a apropiá pre Garibaldi de curtea regesca, alu initiá in politic'a regimulu, a-lu duce pe aren'a parlamentara si astfelu a scote din elu „omu practic.“

Suntemu curiosi, cumu i va succede experimentulu.

Cu Romani'a se ocupa forte cu interesu tote foile.

Multiamita publica.

Illustritatea Sea, Domnulu Baronu Zenovie Constantinu Hagi Popp de Boemstetten, nobilulu patronu alu bisericei greco-orientale din suburbiulu superiorulu iosefinu din Sabiu, carea precumu si scola titoare de dens'a multiamescu bun'a loru esistintia numai generositatii aceluia, a implinitu in dilele aceste si un'a din cele mai ferbinti dorintie ale comunei bisericei greco-orientale cu chramulu santulu Evangelistu Luc'a din preurbiulu inferioru alu Sabiului, dispunendu a se reversa unu clopotu stricatu alu comunei acesteia bisericesci, — care a din lips'a insemnateloru mijloce cerute spre acest'a nu-lu mai potea repara cu spesele sale — si a se mai mari acela pe socotela sea.

Aflandu-se dar in urm'a acestei generositati a susu laudatulu Domnu Baronu comun'a susu-mentiuata in intrebutiarea unui clopotu destulu de mare, prea frumosu, care sta cu prea placutulu si mangaiosulu seu sunetu in incantatore armonia cu celelate doue clopote ale ei, si care totdeun'a, candu ne striga la rogaciune in casa Domnulu si ia parte credincioasa din bucuriile si intristările nostre, respandesce cu tonu inaltu laud'a si marirea daruitoriului nobilu si publica nemurirea numelui lui: si-implinesce prin noi reprezentantii ei o santa datorintia, dictata de iubire si veneratiune catra prea meritatulu Domnu Baronu Zenovie Constantinu Hagi Popp de Boemstetten esprimendu acestui'a in publicu cele mai sinceri simtiri al ei de nemarginita multiamita pentru darulu acest'a marimosu, si rugandu pre Parintele nostru celu cerescu, ca sa-lu tina intre cei vii inca la nenumarati ani spre laud'a numelui lui si spre binele publicu!

Sabiu in 16|28 Maiu 1864.

Representanti'a bisericei gr. orientale din preurbiulu inferioru alu Sabiului cu chramulu S. Evangelistu Luc'a Petru Badila m. p. Parochu gr. res. Maerii de josu. Nicolaie Simtionu, Nicolaie Imberusiu.

Mai nou. Dupa scirile mai noue Engliter'a si Franci'a s'aru invoi cu stergerea tractatulu de Londr'a si aru concede a se desface Holstein si Schleswig-ulu de mediadi de catra Dani'a. Austri'a se dice ca va recunosce drepturile duceului de Augustenburg.